

ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИ ИННОВАЦИОН БОШҚАРИШНИ САМАРАДОРЛИГИ

Н.Р.Пулатова

ISFT институти в.б.доу.

Аннотация: Ушбу мақолада халқаро стандартларга мос келадиган таълим муассасаларини бошқаришда, анъанавий бошқариш тизимларидан инновацион бошқариш тизимига босқичма босқич ўтиш тизimini жорий қилишнинг самарадорлиги таъкидланган.

Аннотация: В данной статье освещена эффективность внедрения системы поэтапного перехода от традиционных систем управления к инновационным системам управления в управлении образовательными учреждениями, отвечающими международным стандартам.

Annotation: This article highlights the effectiveness of implementing a system of gradual transition from traditional management systems to innovative management systems in the management of educational institutions that meet international standards.

Калит сўзлар : инновация, меҳнат бозори инновацион фаолият, инновацион бошқарув, инновацион технология

Жаҳоннинг ривожланган мамлакатларида инновацион бошқарув компетентлиги стратегик ривожланиш муҳим омили ҳисобланади. Бошқаришда инновацион муҳитни яратиш, инновацион ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш таълим жараёнини инновацион ёндашув асосида ташкил этиш, меҳнат бозорида рақобатбардош кадрлар тайёрлашнинг муҳим йўналиши ҳисобланади.

Инновацион бошқаришни ташкилий механизмини ривожлантириш, таълимда бошқаришда инновацион стратегияларини ишлаб чиқиш бўйича концепция ва дастурлар қабул қилинган. Дунёнинг етакчи илмий тадқиқот марказларида узлуксиз касбий ривожлантиришда инновацион педагогик муҳитни яратишга устуворлик берилмоқда. Таълим муассасаларини бошқаришда технологик, иқтисодий, педагогик, ташкилий инновацияларни ривожлантириш орқали таълим сифатини юқори босқичга кўтариш илмий асосланган. Мазкур тадқиқотларда мактаб раҳбарларнинг бошқариш фаолиятидаги тенденциялардан келиб чиқиб, инновацион компетентлигини

ривожлантириш орқали самарадорли натижаларга эришишига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Мазкур вазифалар инновацион бошқарув ривожлантириш стратегияларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш орқали таълим самарадорлигини ошириш механизмларини такомиллаштиришни муҳим вазифа сифатида белгилайди. Бугунги кунда жаҳонда таълим муассасалари раҳбар кадрларининг касбий билимларини ва амалий кўникмаларини ривожлантиришнинг илмий-бошқарувий асосларини такомиллаштириш, уларнинг таълимни ташкил этиш ва бошқариш соҳасидаги инновацион фаолиятларини такомиллаштириш каби йўналишларда тадқиқотлар олиб борилмоқда. Мазкур тадқиқотларда асосий эътибор таълим муассасалари раҳбарларининг интеллектуал салоҳияти ва касбий компетенцияларини ошириш муаммоларига қаратилган бўлиб, уларда инновацион бошқарув фаолиятини такомиллаштириш билан боғлиқ масалалар етарли даражада тадқиқ этилмаган. Бу эса таълим муассасалари раҳбарларини тайёрлаш ва уларнинг бошқарув салоҳиятини оширишда бир томонлама ёндашув вужудга келганини кўрсатади. Халқаро педагогик тажрибалар шуни кўрсатадики, касбий малака ошириш тизимини глобаллашув шароитларга мослаштириш, ўқув жараёнлари “Interactive professionalism” каби янги шаклларга таянган ҳолда интерфаол имкониятлардан фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади. Таълим муассасаларини инновацион бошқаришдаги асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

- инновацион фаолиятнинг эркинлиги;
- инновацион фаолиятни давлат томонидан қўллаб-қувватлашдан тенг фойдаланилишини таъминлаш;
- инновацион фаолиятни давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг ошқоралиги ва аниқ йўналтирилганлиги;
- рақобатни ривожлантиришга кўмаклашиш;
- ахборотни эркин алмашиш;

инновацион фаолият натижасида яратилган интеллектуал мулк объектларини ҳуқуқий муҳофаза қилиш. Инновацион ривожлантириш стратегиялари дунё илм-фанининг замонавий ютуқлари, инновацион ишланмалар ва технологиялар асосида инсон капиталини, мамлакатни жадал ривожлантириш, инновацион фаолият соҳасида ягона давлат сиёсатини олиб бориш мақсадида ишлаб чиқилади ҳамда амалга оширилади. Инновацион

ривожлантириш стратегиялари ўрта муддатли ва узоқ муддатли даврлар учун қабул қилиниши мумкин.

Инновацион ривожлантириш стратегияларининг лойиҳалари ваколатли давлат органи томонидан давлат ва хўжалик бошқаруви органларининг, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг, илмий ташкилотларининг, тадбиркорлик субъектларининг, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва экспертларининг таклифлари асосида ишлаб чиқилган.

Инновацион фаолиятни ташкил этиш раҳбарларининг инновацион компетентлиги ва саводхонлиги натижаси ҳисобланади. Тарихий манбаларни ўрганар эканмиз биз инновация ва шу йўналишдаги баъзи илмий маълумотарни таҳлил этамиз.

Тарихий манбаларда раҳбарликни одатда ишчилар ичидаги энг тажрибали ва билимдон киши амалга ошириб, бу киши шу билан бир пайтнинг ўзида айрим ишлаб чиқариш операцияларини ҳам бажарар эди. Масалан, ҳунармандчилик устахоналарида мана шундай бўларди. Иш ҳажмининг орта бориши ва нисбатан йирик кўламдаги ҳамкорликдакомбинациялашган меҳнат билан шуғулланувчи ишловчилар ўртасидаги алоқаларнинг мураккаблаша бориши билан бошқарув мустақил функцияга ажралиб чиқиб, уни меҳнат предметларига бевосита таъсир кўрсатиб, ишлашдан озод қилиб қўйилган киши бажара бошлади. Инновациялар муаммосини ишлаб чиқиш борасида ижтимоий-иқтисодий тадқиқотлар соҳасида катта тажриба тўплангандир. Турли хил олимлар бу тушунчани ўз тадқиқотларининг объекти ва предметидан келиб чиқиб талқин қиладилар. Инновацияларни тадбиркорлик руҳи билан мотивацияланган ишлаб чиқариш омилларининг илмий-ташкилий комбинацияси сифатида талқин қилиш мумкин. Инновацияларнинг ички мантиғида иқтисодий ривожланишни динамиклаштиришнинг янги ҳолати деб қараш мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Слободчиков В.И. Инновации в образовании: основания и смысл // Исследовательская работа школьников: науч.-метод, журн. 2004. № 2.
2. Сластенина В.А. Инновационная педагогическая деятельность: понятийный анализ // Проблемы педагогического образования. Сб. научн. ст.; Вып. 21/ Под ред. 2004 г
3. Твист Б. Прогнозирование для технологов и инженеров: Практик. рук. для принятия лучших решений. Н.Новгород, 2000

4. Трошихин В.В. Стиль управления как интегральный критерий социально-технологической культуры // Еврорегион: наука, образование, молодежная политика: материалы международного сб. науч. трудов в рамках «Школы Межрегионального. Приграничного сотрудничества» / Под ред. проф. В.П. Бабинцев. Белгород; Харьков, 2010. С. 105.

5. Турғунов.С.Т., Умумий ўрта таълим муассасаларини директорлари бошқарув фаолиятининг назарий асослари: Пед.ф.д.дисс.-Тошкент, 2007-363б

6. Тюников Ю.С. Анализ инновационной деятельности общеобразовательного учреждения: сценарий, подход // Стандарты и мониторинг в образовании. 2004. № 5. - С. 10.